

Na osnovu člana 5. stav (1) tačka h) i člana 19. stav (1) tačka c) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/17) i čl. 80, 81. i 248. Zakona o bankama ("Službene novine Federacije BiH", broj: 27/17), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj 13.10.2017. godine donosi

ODLUKU O UPRAVLJANJU RIZICIMA U BANCI

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Predmet odluke

- (1) Ovom odlukom propisuju se minimalni zahtjevi u upravljanju rizicima kojima je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, a koji predstavljaju sastavni dio općih pravila koja se odnose na uspostavljanje i primjenu sistema internog upravljanja u banci, kao i opći standardi u upravljanju rizicima i posebni standardi u upravljanju pojedinačnim kategorijama rizika definiranih ovom odlukom.
- (2) Ova odluka primjenjuje se na banke sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: FBiH) koje imaju dozvolu za rad Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija).
- (3) Odredbe ove odluke banka je dužna primjenjivati na pojedinačnoj i konsolidiranoj osnovi, u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima kojima se reguliše supervizija na konsolidiranoj osnovi.
- (4) Na pitanja vezana za upravljanje rizicima u bankama koja nisu regulisana ovom odlukom, a regulisana su zakonom ili drugim podzakonskim aktima, primjenjivat će se odredbe tog zakona ili drugog podzakonskog akta.

Član 2.

Pojmovi

Pojmovi koji se koriste u ovoj odluci imaju sljedeća značenja:

- a) **Kultura rizika** minimalno obuhvata opću svjesnost o rizicima, odnosno razumijevanje rizika na svim nivoima banke, uključujući i odnos, odnosno ponašanje zaposlenika prema rizicima u poslovanju banke i u vezi sa rizicima i upravljanjem rizicima, uzimajući u obzir sklonost banke ka preuzimanju rizika.
- b) **Sklonost ka preuzimanju rizika** (eng. risk appetite) je nivo rizika kojeg banka smatra prihvatljivim da preuzme u svrhu ostvarenja svoje poslovne strategije i ciljeva u postojećem poslovnom okruženju. Sklonost preuzimanju rizika obuhvaća određivanje namjere za preuzimanje rizika, kao i određivanje tolerancije prema riziku u smislu utvrđivanja nivoa rizika koji banka smatra prihvatljivim.
- c) **Ovladavanje rizikom** je sveukupnost strateških odrednica, metoda, kriterija i postupaka radi prihvaćanja, izbjegavanja, smanjenja ili prijenosa utvrđenog nivoa rizika.
- d) **Rizični profil banke** je mjera, odnosno procjena strukture i nivoa svih značajnih rizika kojima je ili kojima bi mogla biti izložena banka u svom poslovanju. Predstavlja jasno dokumentovan i kategoriziran zbir kvantitativnih i/ili kvalitativnih mjera, odnosno procjena mjerljivih i nemjerljivih rizika koje banka preuzima ili bi mogla preuzeti u poslovnim aktivnostima.

- e) **Testiranje otpornosti na stres** je tehnika upravljanja rizicima koja se koristi za procjenu potencijalnih efekata specifičnih događaja i/ili promjene više faktora rizika na finansijsko stanje banke (“forward looking” tehnika). Uključuje analizu scenarija i analizu osjetljivosti.
- f) **Analiza scenarija** je procjena utjecaja istovremene promjene više faktora rizika na finansijsko stanje banke u jasno definiranim stresnim okolnostima.
- g) **Analiza osjetljivosti** je procjena utjecaja jednog određenog faktora rizika na finansijsko stanje banke, pri čemu uzrok stresa nije identifikovan.
- h) **Funkcija podrške poslovanju** su aktivnosti banke koje obavljaju zaposlenici ovlaštene za vođenje knjigovodstvenih evidencija i ostalih pozadinskih poslova.
- i) **Funkcija ugovaranja transakcija** su aktivnosti banke koje obavljaju zaposlenici ovlaštene za ugovaranje transakcija iz kojih proizlaze rizici.

Član 3.

Definicije rizika

Za potrebe upravljanja rizicima u skladu s ovom odlukom, pored zakonom propisanih definicija rizika, banka je dužna primjenjivati i sljedeće definicije rizika:

- a) Pravni rizik je rizik koji nastaje zbog mogućnosti da neispunjene ugovorne obaveze banke, pokrenuti sudski postupci protiv banke, kao i donesene poslovne odluke banke za koje se ustanovi da su neprovođive, negativno utječu na poslovanje ili finansijski položaj banke.
- b) Rizik finansiranja likvidnosti je rizik da banka neće biti u stanju uspješno ispuniti očekivane i neočekivane sadašnje i buduće potrebe za novčanim sredstvima, te potrebe za instrumentima osiguranja, a da ne utječe na redovno dnevno poslovanje ili na finansijski rezultat banke.
- c) Rizik tržišne likvidnosti je rizik koji proizlazi iz nemogućnosti banke da jednostavno napravi poravnanje pozicija ili eliminira te pozicije po tržišnoj cijeni, zbog tržišnog poremećaja ili zbog nedovoljne dubine tržišta.
- d) Političko-ekonomski rizik podrazumijeva mogućnost ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti banke da naplati potraživanja uslijed ograničenja utvrđenih propisima/aktima državnih i drugih državnih organa iz države porijekla dužnika, kao i općih i sistemskih prilika u toj državi.
- e) Rizik transfera podrazumijeva mogućnost ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti banke da naplati potraživanja iskazana u valuti koja nije zvanična valuta države porijekla dužnika, i to uslijed ograničenja plaćanja obaveza prema povjeriocima iz drugih država u određenoj valuti koja je utvrđena aktima državnih i drugih dužnika države porijekla dužnika.
- f) Valutno inducirani kreditni rizik je rizik gubitka kojem je dodatno izložena banka koja odobrava plasmane u stranoj valuti ili sa valutnom klauzulom i koji proizlazi iz dužnikove izloženosti valutnom riziku.
- g) Rezidualni rizik je rizik gubitka koji nastaje ako su priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika kojima se koristi banka manje efikasne nego što se prvobitno očekivalo ili njihova primjena nedovoljno utječe na smanjenje rizika kojima je banka izložena.
- h) Rizik prekomjerne finansijske poluge je rizik koji proizlazi iz ranjivosti banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge koji može dovesti do neželjenih izmjena njenog poslovnog plana, uključujući prisilnu prodaju imovine, što može rezultirati gubicima ili prilagodbom vrednovanja njene preostale imovine.
- i) Upravljački rizik je rizik gubitka do kojeg dolazi zato što banka zbog svoje veličine i/ili kompleksnosti poslovanja ima ograničen kapacitet za uspostavljanje sofisticiranih

- upravljačkih mehanizama, sistema i kontrola.
- j) Rizik slobodne isporuke je rizik gubitka banke koji nastaje kada je plaćanje vrijednosnih papira, valute ili robe izvršeno prije nego što su primljeni ili je predmetna isporuka izvršena prije nego što su oni plaćeni, odnosno ako obavljeno plaćanje ili izvršena isporuka nije u skladu s očekivanom vremenskom dinamikom.
 - k) Poslovni rizik je negativna, neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži banke koja može dovesti do značajnih gubitaka i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost banke. Do poslovnog rizika, prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjena u tržišnom takmičenju ili ponašanju potrošača na tržištu.
 - l) Migracijski rizik je rizik gubitka zbog promjene fer vrijednosti kreditne izloženosti, a kao posljedica promjene rejtinga klijenta.
 - m) Rizik eksternalizacije je zajednički naziv za sve rizike koji nastaju kada banka ugovorno povjerava drugoj strani (pružaoциma usluga) obavljanje aktivnosti koje bi inače sama obavljala.
 - n) Rizik profitabilnosti (rizik zarade) je rizik koji nastaje zbog neodgovarajućeg sistema i raspodjele zarade ili nemogućnosti banke da osigura odgovarajući, stabilni i održivi nivo profitabilnosti.
 - o) Rizik ulaganja je rizik gubitka koji proizlazi iz ulaganja banke u fiksnu imovinu i ulaganja u druga pravna lica, uslijed promjena njihovih tržišnih vrijednosti.
 - p) Rizik kapitala odnosi se na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti banke ili na poteškoće sa kojima se suočava banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima.

II. SISTEM INTERNOG UPRAVLJANJA U BANCI

Član 4.

Uspostavljanje i primjena sistema internog upravljanja

- (1) Banka je dužna uspostaviti i provoditi sveobuhvatan, pouzdan i efikasan sistem internog upravljanja, koji mora biti srazmjernan vrsti, obimu i složenosti poslovanja banke, odnosno rizičnom profilu banke.
- (2) Sistem internog upravljanja obuhvata:
 - a) transparentnu organizacionu strukturu sa jasno definiranim i dosljednim nivoima odgovornosti;
 - b) efektivne i efikasne procese za utvrđivanje, mjerenje, odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima;
 - c) adekvatne mehanizme internih kontrola, koji uključuju jasne administrativne i računovodstvene postupke;
 - d) politike i prakse naknada koje su konzistentne sa preuzetim rizicima i koje promoviraju stabilno i efikasno upravljanje rizicima;
 - e) adekvatan interni proces procjene adekvatnosti kapitala u bankama (u daljem tekstu: ICAAP) i interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (u daljem tekstu: ILAAP);
 - f) planove oporavka.

Član 5.

Strategije, politike, procedure i ostali interni akti za upravljanje rizicima

- (1) Banka mora strategijom poslovanja utvrditi ciljeve, uzimajući u obzir dugoročne ekonomske

interese banke i njenu likvidnost, preuzimanje i upravljanje rizicima, te iznos, vrste i distribuciju kapitala koji je rezultat ICAAP-a i regulatornog kapitala koji osiguravaju pokriće rizika banke.

- (2) Na osnovu ciljeva utvrđenih strategijom poslovanja, a u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim propisima, banka mora imati politike kojima se definiraju:
 - a) principi korporativnog upravljanja u banci;
 - b) procjena primjerenosti članova organa banke;
 - c) način implementacije stabilnog sistema upravljanja rizicima;
 - d) adekvatne politike i prakse naknada zaposlenicima u banci.
- (3) Polazeći od zakonskih propisa, banka mora jasno definirati odgovornosti u vezi sa definiranjem, usvajanjem, implementacijom i pregledom, odnosno ažuriranjem pojedinačnih strategija i politika. Pri tome, vrijede sljedeća pravila:
 - a) nadzorni odbor usvaja strategije i politike i osigurava da su predmet nezavisnog pregleda od strane interne revizije;
 - b) uprava banke predlaže strategije i politike na usvajanje nadzornom odboru, te osigurava provođenje istih na svim nivoima odlučivanja i u svim poslovnim aktivnostima banke, te o eventualnim neusklađenostima izvještava nadzorni odbor banke.
- (4) U skladu sa zakonskim propisima, banka mora osigurati potpunu i adekvatnu evidenciju svih promjena i ažuriranja strategija i politika, kao i identifikovanih neusklađenosti.
- (5) Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima (u daljem tekstu: Strategija) definiraju se:
 - a) ciljevi i osnovni principi preuzimanja i upravljanja rizicima banke;
 - b) sklonost ka preuzimanju rizika i tolerancija banke prema riziku, u skladu sa strateškim poslovnim ciljevima banke. Prilikom utvrđivanja sklonosti ka preuzimanju rizika, banka je dužna da, osim kvantitativnih informacija, uzme u obzir i kvalitativne informacije, stručne procjene i druge faktore iz makroekonomskog okruženja koji utječu ili mogu utjecati na odnos banke prema rizicima kojima je izložena ili kojima bi mogla biti izložena;
 - c) pregled svih rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u poslovanju,
 - d) osnovni principi ICAAP-a i ILAAP-a banke.
- (6) Banka je dužna osigurati usklađenost Strategije sa propisima i zahtjevima Agencije i drugih nadzornih tijela, poslovnom strategijom banke, odnosno poslovnom politikom koja proizlazi iz poslovne strategije banke.
- (7) Banka je dužna da, u slučaju značajnijih promjena u internom i eksternom okruženju u kojem posluje, razmotri potrebu revidiranja strategije poslovanja i politika koje se na osnovu strategije poslovanja donose, te Strategije, u skladu sa rezultatima prethodno izvršene analize.
- (8) Politiku za upravljanje rizicima (u daljem tekstu: Politika) čini jedan ili više dokumenata kojim se minimalno uređuje:
 - a) način organizovanja upravljanja rizicima, uključujući jasno razgraničavanje odgovornosti zaposlenika za upravljanje rizicima u banci,
 - b) način procjene rizičnog profila banke i metodologija za identifikovanje i mjerenje, odnosno procjenu rizika kojima je banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena,
 - c) metodologija testiranja otpornosti na stres, uključujući mjere i postupke u slučajevima nepovoljnih rezultata stres testova,
 - d) mjere za ublažavanje pojedinačnih rizika, koje uključuju mjere prihvatanja, reduciranja, diverzifikacije, transfera i izbjegavanja rizika koje je banka identifikovala i izmjerila ili procijenila, te pravila za primjenu tih mjera,
 - e) način praćenja i kontrole pojedinačnih rizika, uključujući uspostavljanje odgovarajućih limita,
 - f) postupci i mjere u slučajevima da dođe do odstupanja u primjeni usvojenih strategija, politika, procedura i postupaka predviđenih internim aktima banke, kao i u slučajevima

vanrednih i kriznih situacija.

- (9) Procedure za upravljanje rizicima treba da omoguće blagovremeno i sveobuhvatno identifikovanje rizika, analizu uzroka koji dovode do nastanka rizika, mjerenje, odnosno procjenu rizika, uključujući kvantitativne i kvalitativne metode na osnovu kojih banka identifikuje promjene profila rizika, nastanak novih rizika, opis postupaka za praćenje, kontrolu i ublažavanje rizika i dr. Zahtjevi u pogledu sadržaja procedura za upravljanje rizicima pobliže su utvrđeni u članu 8. ove odluke.
- (10) Politike, procedure i ostali interni akti za upravljanje rizicima moraju biti jasno definirani, dokumentovani i dostupni svim zaposlenicima banke uključenim u proces preuzimanja i upravljanja rizicima.
- (11) Banka je dužna osigurati da se najmanje jedanput godišnje izvrši pregled Politike i ostalih internih akata za upravljanje rizicima i po potrebi ažurira, kao i u slučaju svake značajnije promjene u rizičnom profilu banke.

III. ORGANIZACIONA STRUKTURA

Član 6.

Organizaciona struktura

- (1) Banka je dužna uspostaviti kulturu rizika zasnovanu na visokim profesionalnim standardima i etičkim normama poslovanja i da zaposlenici na svim organizacionim nivoima budu upoznati sa dodijeljenim ovlaštenjima, ulogama i odgovornostima u procesu upravljanja rizicima.
- (2) Banka je dužna uspostaviti takvu internu organizaciju, odnosno organizacionu strukturu čijom će se primjenom aktivnosti upravljanja rizicima i aktivnosti podrške funkcionalno i organizaciono odvojiti od preuzimanja rizika, kao i da se utvrđenom podjelom poslova i dužnosti zaposlenika spriječi sukob interesa.
- (3) U skladu sa obimom, vrstom i složenošću poslovanja, banka je dužna da u sistem upravljanja rizicima uključi dovoljan broj zaposlenika koji imaju odgovarajuću stručnost i profesionalno iskustvo, uključujući i odgovarajući nivo specijalizacije u procesu upravljanja rizicima, osiguravajući kontinuitet u provođenju Strategije, Politike, procedura i ostalih internih akata za upravljanje rizicima.

IV. PROCES UPRAVLJANJA RIZICIMA

Član 7.

Proces upravljanja rizicima

- (1) Banka je dužna uspostaviti efektivan i efikasan proces upravljanja rizicima koji obuhvata redovno i pravovremeno identifikovanje, mjerenje, odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i kontrolu rizicima, uključujući izvještavanje o rizicima kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Navedeni proces obuhvata i rizike koji proizlaze iz uvođenja novih usluga, proizvoda ili sistema, značajnih promjena u postojećim uslugama, proizvodima ili sistemima, nastupa na novim tržištima, trgovanja sa novim instrumentima ili zaključivanja sličnih poslova kojima se banka nije ranije bavila.
- (2) Nadzorni odbor i uprava banke moraju biti adekvatno uključeni u proces upravljanja rizicima u banci. Nadzorni odbor i uprava banke dužni su izdvojiti dovoljno vremena i resursa razmatranju rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u poslovanju.
- (3) U smislu stava (2) ovog člana, banka je dužna osigurati adekvatnu informisanost nadzornog odbora o rizicima.

- (4) Nadzorni odbor dužan je:
- a) osigurati imenovanje neovisne osobe na višem rukovodnom nivou sa isključivim odgovornostima za upravljanje rizicima u banci, koja je neovisna o operativnim funkcijama, a ako vrsta, obim i složenost poslova banke ne opravdavaju posebno imenovanje takve osobe, u skladu sa principom proporcionalnosti, tu funkciju može preuzeti druga osoba na višem rukovodnom nivou u banci, pod uslovom da ne postoji sukob interesa;
 - b) osigurati aktivno uključenje osobe iz tačke a) ovog stava u izradu Strategije u skladu sa članom 5. st. (5), (6) i (7) ove odluke, pregled sveukupnog obima rizika banke, u sve značajne odluke o upravljanju rizicima, uključujući i mogućnost direktnog informisanja, odnosno upozorenja u slučaju specifičnih kretanja u području rizika koja utječu ili bi mogla utjecati na banku, ne dovodeći u pitanje isključivu odgovornost nadzornog odbora, odnosno uprave banke u njihovoj nadzornoj, odnosno upravljačkoj funkciji;
 - c) osigurati potrebne nadležnosti, organizacioni status, resurse i direktnu liniju izvještavanja nadzornog odbora, uključujući i mogućnost da imenovana osoba iz stava (4) tačka a) ovog člana, u slučajevima specifičnih kretanja u području rizika, postavlja pitanja i upozorava o istim nadzorni odbor, nezavisno od uprave banke, ne dovodeći u pitanje nadležnosti uprave i nadzornog odbora banke, pri čemu nadzorni odbor određuje vrstu, obim, oblik i učestalost izvještavanja o rizicima koje će dostavljati nadležne funkcije, organizacione jedinice, odnosno zaposlenici banke u skladu sa donesenim internim aktima banke.
- (5) Osobu odgovornu za upravljanje rizicima iz stava (4) tačka a) može razriješiti dužnosti samo nadzorni odbor banke.
- (6) Uprava banke dužna je aktivno se uključiti u proces upravljanja rizicima u banci.
- (7) U smislu stava (6) ovog člana, uprava banke odgovorna je za:
- a) uspostavljanje kulture rizika u banci;
 - b) uspostavljanje jasnih i dosljednih linija ovlaštenja i odgovornosti za preuzimanje i upravljanje rizicima, uključujući razgraničenja ovlaštenja i odgovornosti između nadzornog odbora i drugih imenovanih odbora u banci, s jedne strane, i uprave i drugih zaposlenika uključenih u proces upravljanja rizicima, s druge strane;
 - c) uspostavljanje adekvatne komunikacije, razmjene informacija i saradnje na svim organizacionim nivoima banke radi provođenja Strategije, Politike, procedura i ostalih internih akata za upravljanje rizikom;
 - d) osiguranje odgovarajućeg broja zaposlenika sa stručnim znanjima i iskustvom u sistemu upravljanja svim rizicima, poslovima vrednovanja imovine banke, metodologijama za identifikovanje i mjerenje, odnosno procjenu rizika kojima je banka izložena, testiranja otpornosti na stres;
 - e) određivanje ključnih zaposlenika u procesu upravljanja rizicima i osiguranja odgovarajućih zamjena za te zaposlenike, u slučaju potrebe;
 - f) periodični pregled, odnosno po potrebi usklađivanje Strategije, Politike, procedura i ostalih internih akata za upravljanje rizicima;
 - g) održavanje efikasnosti internih kontrola ugrađenih u sistem upravljanja rizicima, uključujući i osiguranje sigurnosti informacionih sistema;
 - h) uspostavljanje odgovarajućih postupaka za procjenu utjecaja uvođenja novih proizvoda, usluga ili sistema na izloženost banke riziku;
 - i) adekvatno i blagovremeno poduzimanje mjera u procesu upravljanja rizicima, u skladu sa Strategijom, Politikama, procedurama i ostalim internim aktima za upravljanje rizicima i dr.
- (8) Banka je dužna usvojiti metodologiju upravljanja rizicima kojom će odrediti kriterije, načine i postupke za upravljanje rizicima, te adekvatno dokumentovati proces upravljanja rizicima.

- (9) Proces upravljanja rizicima uključuje i jasno definiranje i dokumentovanje profila rizičnosti, usklađivanje profila rizičnosti banke sa sklonošću ka preuzimanju rizika i tolerancijom prema riziku, te usklađenost sa ICAAP-omi ILAAP-om banke.
- (10) U procesu upravljanja rizicima banka je dužna procjenjivati i potencijalni utjecaj relevantnih internih i eksternih utjecaja i trendova, regulatornih promjena, pokazatelja i podataka na izloženost rizicima i/ili pojedinih kategorija izloženosti, odnosno portfolia, kao i da te procjene uključi prilikom donošenja odluka o preuzimanju rizika, odnosno u upravljanju istim.

Član 8.

Procedure za upravljanje rizicima

- (1) Banka je dužna da, na osnovu donesene Strategije i Politike, osigura uspostavljanje formalnih procedura u procesu upravljanja rizicima, osiguravajući da iste sadrže dovoljno precizan i detaljan nivo instrukcija za rad i opise procesa rada, uključujući i pravila i smjernice u vezi sa organizacionim, operativnim i proceduralnim zahtjevima, internim sistemom za dodjeljivanje zadataka povezanim sa hijerarhijom odlučivanja, nadležnostima i odgovornostima zaposlenika i implementacijom radnih procedura, pravila za praćenje utvrđenih limita za ograničavanje izloženostima riziku, te postupanja u slučaju utvrđenih nepravilnosti, odnosno odstupanja u odnosu na utvrđene procedure.
- (2) Nivo detaljnosti procedura iz stava (1) ovog člana zavisit će od karakteristika, obima i kompleksnosti poslovanja banke, odnosno njenog rizičnog profila.
- (3) U slučaju značajnih promjena u poslovanju banke, procesima rada ili drugim segmentima koji značajno utječu na profil rizičnosti, banka je dužna osigurati da procedure iz stava (1) ovog člana budu adekvatno i promptno revidirane, odnosno ažurirane, pri čemu taj postupak treba biti adekvatno dokumentovan.
- (4) Banka je dužna osigurati da zaposlenici budu promptno i adekvatno upoznati sa sadržajem svih procedura koje su nužne za obavljanje njihovih radnih zadataka.

Član 9.

Identifikovanje rizika

Banka je dužna kontinuirano identifikovati rizike kojima je ili kojima bi mogla biti izložena u svom poslovanju, te analizirati uzroke izloženosti riziku.

Član 10.

Mjerenje, odnosno procjenjivanje rizika

- (1) Banka je dužna redovito mjeriti, odnosno procjenjivati rizike koje je identifikovala.
- (2) Prilikom mjerenja, odnosno procjene izloženosti riziku, banka je dužna uspostaviti i održavati adekvatne postupke koji obuhvataju prikladne kvantitativne i/ili kvalitativne metode mjerenja, odnosno procjene rizika, čija će primjena omogućiti uočavanje promjena u profilu rizičnosti banke, odnosno pojave novih rizika u poslovanju.

Član 11.

Ovladavanje rizicima

- (1) Banka je dužna jasno i precizno odrediti i primjenjivati kriterije za odlučivanje i postupke za ovladavanje rizicima na način definiran članom 2. tačka c) ove odluke, uzimajući u obzir profil rizičnosti, odnosno sklonost banke ka preuzimanju rizika i toleranciju prema riziku.
- (2) Banka je dužna adekvatno dokumentovati način ovladavanja rizikom, uključujući i razloge za prihvatanje, smanjenje, izbjegavanje ili prijenos rizika.

Član 12.

Praćenje, kontrola i izvještavanje o rizicima

- (1) Banka je dužna uspostaviti sistem redovnog praćenja, kontrole i izvještavanja o izloženosti rizicima i profilu rizičnosti, na način da svim relevantnim nivoima upravljanja u banci omogući pravovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka, odnosno sigurno i stabilno poslovanje banke.
- (2) Informacije iz stava (1) ovog člana trebaju najmanje sadržavati odgovarajuće informacije o izloženosti pojedinim rizicima, uključujući informacije o profilu rizičnosti i njegovim promjenama, podatke o značajnim internim gubicima, o mjerama i aktivnostima koje se namjeravaju poduzeti ili su poduzete radi ovladavanja rizikom, o prekoračenju limita i ostalim izuzecima od postupanja u skladu s internim aktima, uključujući i izuzetke od utvrđene sklonosti ka preuzimanju rizika, te o pozitivnim i negativnim promjenama u pokazateljima poslovanja koje upućuju ili mogu upućivati na promjenu izloženosti riziku.
- (3) Izvještavanje o riziku treba da blagovremeno uključi i izvještavanje o nastanku rizika koji ranije nisu bili identifikovani, kao i neočekivanog utjecaja već identifikovanih rizika na rizični profil banke.
- (4) Banka je dužna na odgovarajući način pratiti rizike koje je prenijela na treću stranu.
- (5) Pri vršenju kontrole rizika, banka provjerava primjenu metoda i procedura za upravljanje rizicima i vrši ocjenu njihove efektivnosti i efikasnosti, te redovno analizira utvrđene limite radi provjere njihove adekvatnosti.
- (6) Banka je dužna osigurati da izvještaji o rizicima kojima je izložena budu:
 - a) transparentni (da sadrže jasne, razumljive i precizne informacije u pogledu izloženosti rizicima);
 - b) sveobuhvatni (potpuni, u pogledu obuhvata svih značajnih rizika u poslovanju);
 - c) upotrebljivi (u smislu sadržaja važnih informacija za donošenje odluka u vezi sa rizicima);
 - d) uporedivi (u pogledu jednoobraznosti informacija koje sadrže);
 - e) pravovremeni (u smislu da omogućavaju poduzimanje potrebnih mjera u realnom vremenu).
- (7) Sadržaj, obim i detaljnost izvještaja iz stava (6) ovog člana, banka je dužna utvrditi u svom internom aktu (Politike, procedure ili drugi interni akt za upravljanje rizicima).
- (8) Banka je dužna osigurati potpunu i pravovremenu raspoloživost internih izvještaja o rizicima po zahtjevu Agencije.

Član 13.

Informacioni sistem kao podrška izvještavanju o rizicima

- (1) Banka je dužna da, u okviru strategije razvoja informacionog sistema banke i politike sigurnosti informacionog sistema, definira i adekvatnu informatičku podršku procesu upravljanja rizicima, koja osigurava sveobuhvatnu, pouzdanu, blagovremenu i tačnu obradu podataka, odnosno informatičku osnovu za efikasno upravljanje rizicima.
- (2) Banka je dužna da primjenjuje i održava adekvatan informacioni tok koji omogućava efikasnu provedbu Strategije, Politike, procedura i ostalih internih akata za upravljanje rizicima, koji predstavlja integralni dio informacionog sistema banke.

Član 14.

Rizici koji proizlaze iz novih proizvoda, usluga ili sistema

- (1) U procesu upravljanja rizicima banka je dužna propisati kriterije i postupke koji se odnose na nove proizvode, usluge ili sisteme (u daljem tekstu: novi proizvodi), a koji minimalno

obuhvataju:

- a) definiranje šta se smatra novim proizvodom, uključujući opis proizvoda;
 - b) osiguravanje potrebnih tehničkih, organizacionih i kadrovskih uslova za uvođenje, primjenu i upravljanje rizicima koji proizlaze iz novih proizvoda;
 - c) utvrđivanje ovlaštenja i odgovornosti za odobravanje i verifikaciju novih proizvoda;
 - d) uspostavljanje odgovarajućih procedura provjere koju provode kontrolne funkcije u banci;
 - e) provođenje i adekvatno dokumentovanje utjecaja novog proizvoda na izloženost rizicima, adekvatnost kapitala, profitabilnost i likvidnost;
 - f) računovodstvene, porezne, pravne, supervizorske i druge regulatorne zahtjeve koji se odnose na nove proizvode.
- (2) Banka je obavezna provesti i adekvatno dokumentovati sveobuhvatnu analizu rizika koji proizlaze iz novih proizvoda, a koja minimalno treba da uključi objektivnu procjenu:
- a) svih rizika nastalih iz novih proizvoda, korištenjem različitih scenarija,
 - b) da li uvođenje novog proizvoda uzrokuje potencijalne slabosti u upravljanju rizicima i internim kontrolama,
 - c) sposobnosti banke da efikasno upravlja rizicima iz tačke a) ovog stava.

V. INTERNE KONTROLE

Član 15.

Kontrolne funkcije u procesu upravljanja rizicima

Banka je dužna da, u skladu sa zakonskim propisima i podzakonskim aktima, osigura redovnu, adekvatnu i pravovremenu uključenost kontrolnih funkcija u procesu upravljanja rizicima.

VI. POLITIKE I PRAKSE NAKNADA KONZISTENTNE SA PREUZETIM RIZICIMA

Član 16.

Usklađenost politike i prakse naknada sa preuzetim rizicima

Banka je dužna da uspostavi i održava adekvatan sistem, odnosno politiku zarada i ostalih primanja zaposlenika, koja potiče razumno i oprezno preuzimanje i upravljanje rizicima i koja osigurava da dinamika nagrađivanja bude usklađena sa periodom na koji se taj rizik odnosi, u skladu sa odredbama Odluke o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci.

VII. ICAAP I ILAAP BANKE

Član 1.

ICAAP

- (1) Banka je dužna da uspostavi i provodi ICAAP, u okviru kojeg je dužna utvrditi ukupne interne kapitalne zahtjeve za pokriće svih značajnih rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju u skladu sa odredbama Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u bankama.
- (2) Banka je dužna u ICAAP-u:
 - a) identifikovati sve značajne rizike u poslovanju, na osnovu prethodno ustanovljene metodologije (kvantitativnih i kvalitativnih kriterija) za utvrđivanje značajnih rizika;
 - b) utvrditi iznos, vrstu i raspodjelu kapitala kao rezultata ICAAP-a, koji je adekvatan za pokriće svih značajnih rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena u poslovanju;

- c) izvršiti usporedbu kapitala izračunatog u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka i zbira internih kapitalnih zahtjeva za pojedinačne rizike izračunatih u skladu sa Odlukom o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u bankama.

Član 18.

ILAAP

- (1) Banka je dužna da uspostavi i provodi ILAAP koji mora biti srazmjeran složenosti, profilu rizičnosti, obimu poslovanja i toleranciji rizika likvidnosti banke, kao sastavni dio ukupnog procesa upravljanja bankom.
- (2) ILAAP mora uključivati najmanje sljedeće: okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i rizikom izvora finansiranja, strategiju upravljanja rizikom likvidnosti, uključujući strategiju izvora finansiranja, utvrđivanja zaštitnih slojeva likvidnosti (engl. liquidity buffers) i upravljanja kolateralima, mehanizam raspodjele troškova i koristi, unutardnevno upravljanje rizikom likvidnosti, testiranje otpornosti na likvidnosni stres, plan postupanja u kriznim situacijama u pogledu likvidnosti, kao i plan oporavka likvidnosti kao sastavni dio sveobuhvatnog plana oporavka u skladu sa zakonskim propisima i podzakonskim aktima.
- (3) ILAAP treba biti zasnovan na procesu adekvatnog mjerenja i procjene kvantitativnih i kvalitativnih elemenata koji moraju biti dokumentovani.
- (4) Banka je dužna osigurati redovno revidiranje ILAAP-a, najmanje na godišnjoj osnovi, a po potrebi i češće.

Član 19.

Testiranje otpornosti na stres za sve značajne rizike

- (1) Banka je dužna da redovno, a najmanje jednom godišnje, sprovodi sveobuhvatno testiranje otpornosti na stres za sve značajne rizike za potrebe ICAAP-a, odnosno ILAAP-a. U slučaju značajnije promjene u profilu rizika banke, testiranje otpornosti na stres treba biti provedeno i češće.
- (2) Testiranje otpornosti na stres, u smislu stava (1) ovog člana, predstavlja važan instrument u procesima upravljanja rizicima i internog utvrđivanja adekvatnosti kapitala banke.
- (3) Nadzorni odbor i uprava banke dužni su osigurati adekvatnu upotrebu testiranja otpornosti na stres u procesu upravljanju rizicima i internog planiranja kapitala banke za pokriće svih rizika u poslovanju banke, te da rezultate provedenih testiranja otpornosti na stres koristi kao osnov za donošenje odluka i poduzimanje mjera na odgovarajućim organizacionim nivoima u banci, uključujući i strateške poslovne odluke u vezi sa planiranjem kapitala i likvidnosti banke.
- (4) Testiranje otpornosti na stres treba biti sastavni dio procesa upravljanja rizicima banke.
- (5) Prema načelu proporcionalnosti, testovi otpornosti na stres trebaju uključivati najznačajnija područja poslovanja banke, te događaje koji mogu biti posebno štetni za banku, uključujući ne samo događaje koji nanose gubitke banci, već i one koji posljedično mogu nanijeti štetu reputaciji banke.

Član 20.

Program testiranja otpornosti na stres

- (1) Banka je dužna uspostaviti i primjenjivati adekvatan program testiranja otpornosti na stres, koji predstavlja integriranu strategiju upotrebe tehnika testiranja otpornosti na stres. Testiranje otpornosti na stres banka može provoditi:
 - a) analizom osjetljivosti;
 - b) analizom scenarija.
- (2) Banka je dužna da prilikom testiranja otpornosti na stres uključi sve značajne faktore rizika

specifične za njeno poslovno okruženje, uključujući i faktore iz makroekonomskog okruženja.

- (3) Banka je dužna da u okviru programa testiranja otpornosti na stres utvrdi organizacioni dio koji je odgovoran za provođenje testiranja otpornosti na stres, sa zaduženjima za saradnju, komunikaciju i aktivan stručni dijalog sa drugim nadležnim organizacionim dijelovima banke, a prevashodno sa onim nadležnim za kontrolu rizika i planiranje kapitala.
- (4) Provođenje programa testiranja otpornosti na stres treba biti adekvatno dokumentovano, što podrazumijeva jasan i detaljan opis svake komponente programa, uključujući vrstu testiranja otpornosti na stres, metodološke detalje koji se odnose na definiranje relevantnih scenarija i ulogu ekspertne procjene, pretpostavke i osnovne elemente testiranja otpornosti na stres, evaluaciju osnovnih pretpostavki, rezultate provedenog testiranja, planirane korektivne mjere, u zavisnosti od rezultata testiranja otpornosti na stres i druge aspekte relevantne za provođenje programa testiranja otpornosti na stres.
- (5) Banka je dužna uspostaviti odgovarajuću infrastrukturu za provođenje programa testiranja otpornosti na stres u skladu sa principom proporcionalnosti, odnosno koja je primjerena profilu rizičnosti banke i koja je dovoljno fleksibilna da omogući banci pravovremeno agregiranje izloženosti banke, te primjenu novog i/ili modificiranog scenarija, kada je to potrebno.
- (6) Banka je dužna redovno i neovisno održavati i po potrebi ažurirati okvir testiranja otpornosti na stres. Prilikom procjene efikasnosti i održivosti programa testiranja otpornosti na stres i glavnih pojedinačnih komponenti trebaju biti uključeni kvalitativni i kvantitativni aspekti procjene područja koja se odnose na: efikasnost programa u ispunjavanju planirane namjene, dokumentaciju, primjenu i razvoj sistema, kvalitet podataka, primijenjene, odnosno korištene pretpostavke. U taj postupak, radi osiguravanja neovisnosti procjene, potrebno je uključiti funkciju interne revizije.
- (7) Metodologija banke za testiranje otpornosti na stres i odabir scenarija treba obuhvatiti sve značajne rizike i poslovna područja i integrirati ih na način da obuhvati svu bilansnu i vanbilansnu imovinu banke, već nastale i potencijalne rizike, uzimajući u obzir njihove međusobne veze i sve relevantne faktore rizika, odnosno interakcije među njima, pri čemu treba biti korišten odgovarajući nivo detaljnosti u skladu sa namjenom i vrstom testiranja otpornosti na stres, odnosno rizičnim profilom banke.

U segmentu kreditnog rizika, metodologija testiranja otpornosti na stres treba da, uz ostalo, uključuje i valutno indicirani kreditni rizik, što je zasnovano na pretpostavci o indirektnom kreditnom riziku koji proizlazi iz kredita ugovorenih sa valutnom klauzulom, u skladu sa njihovom materijalnošću, odnosno učešćem u kreditnom portfoliju.

- (8) Programom testiranja otpornosti na stres banka je dužna obuhvatiti unaprijed orijentisane scenarije iz spektra mogućih događaja i mogućih nivoa ozbiljnosti događaja, radi boljeg prepoznavanja skrivenih ranjivosti banke. Pri tome, trebaju biti obuhvaćena dovoljno duga vremenska razdoblja zavisno od karakteristika rizika, portfolija izloženosti, namjere testa i dr. Kao dio sveobuhvatnog programa testiranja otpornosti na stres, važno je uključiti i ekstremne događaje koji prijete održivosti banke.
- (9) Kao dio sveobuhvatnog programa testiranja otpornosti na stres, banke trebaju provesti i obrnuto testiranje otpornosti na stres, u kojim se polazi od poznatog rezultata otpornosti na stres, te se preispituju događaji koji su doveli do takvog rezultata za banku, sa ciljem da se osiguraju informacije o procjeni ranjivosti, analizira strategija zaštite banke u smislu da li je dovoljno čvrsta i dosljedna u okolnostima stresa na tržištu.

Područja u kojima posebno koristi obrnuti test otpornosti na stres su: poslovne linije sa iznimno dobrim omjerom rizika i zarade, novi proizvodi, nova tržišta, izloženosti za koje ne postoje dovoljno likvidna tržišta i dr.

- (10) Kao dio ukupnog programa testiranja otpornosti na stres, banka treba uzimati u obzir međusobne povezanosti faktora koji se odnose na finansijska tržišta i finansijsku imovinu, te utjecaj smanjenja likvidnosti tržišta na vrednovanje izloženosti riziku (cjenovni šokovi specifičnih kategorija imovine, povezanost likvidnosti pojedinih kategorija imovine, povećane potrebe za likvidnošću, smanjeni i/ili otežani pristup finansijskim tržištima i sl.).
- (11) Posebna pažnja treba biti usmjerena na: sistemsko preispitivanje korištenih tehnika smanjenja rizika (kreditna zaštita, netiranje, upotreba kolaterala i sl.) i procjenjivanje istih u stresnim okolnostima na tržištu, složene proizvode, odnosno strukturirane finansijske instrumente i sl.
- (12) Sa ciljem umanjavanja efekata prelijevanja reputacionog rizika, banka treba u program testiranja otpornosti na stres integrirati i rizike koji proizlaze iz drugih povezanih lica.

Član 21.

Rezultati testiranja otpornosti na stres

- (1) Na osnovu rezultata testiranja otpornosti na stres, banka je dužna vrednovati pouzdanost i održivost plana kapitala, odnosno uzeti ih u obzir u ICAAP-u banke.
- (2) Banka je dužna rezultate otpornosti na stres identifikovati u odnosu na njen regulatorni kapital, sa ciljem da procijeni kapacitet banke da apsorbira gubitke do kojih može doći uslijed različitih šokova primijenjenih u scenarijima, procjenjujući pri tome i potencijalne gubitke koji mogu nastati iz specifične konfiguracije makroekonomskih varijabli.
- (3) Rezultate stres testova banka koristi za identifikovanje odgovarajućih mjera nadzornog odbora i uprave banke u pogledu tehnika umanjavanja rizika, planova za nepredviđene okolnosti, planova kapitala i drugih mjera prema rasponu mogućih stresnih uslova.
- (4) Banka je dužna izvještaj o rezultatima provedenih testiranja otpornosti na stres, sa planom mjera u skladu sa stavom (3) ovog člana, dostaviti Agenciji u printanoj i elektronskoj formi, najkasnije do 31.03. tekuće godine za prethodnu godinu.

VIII. OPĆI STANDARDI U PROCESU UPRAVLJANJA RIZICIMA

Član 22.

Opći standardi upravljanja rizicima

- (1) U procesu upravljanja rizicima, banka je dužna osigurati primjenu općih standarda, koji se odnose na:
 - a) organizacione zahtjeve;
 - b) zahtjeve u procesu upravljanja rizicima (ugovaranje, odobravanje, praćenje, analiza, kontrola i izvještavanje o izloženostima pojedinim kategorijama rizika).
- (2) Organizacioni zahtjevi odnose se na obavezu banke da osigura jasnu organizacionu i operativnu razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i funkcije kontrole rizika, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe.
- (3) Jasna i dosljedna organizaciona struktura osigurava utvrđivanje:
 - a) kriterija i procedura za odobravanje novih izloženosti ili bitnu izmjenu uslova za postojeće izloženosti (restrukturiranje, ponovno ugovaranje, reprogramiranje i sl.);
 - b) pravila odobravanja izloženosti na nivou pojedinačnih dužnika, instrumenata, iznosa i rizičnosti plasmana ili ulaganja banke i dr.;
 - c) nadležnosti nadzornog odbora, uprave i od strane njih imenovanih odbora, te ovlaštenja pojedinih rukovodnih razina za odobravanje izloženosti riziku.
- (4) Nadzorni odbor sistemski značajne banke dužan je imenovati odbor za rizike, pri čemu članovi odbora za rizike moraju imati odgovarajuća znanja, vještine, stručnost i iskustvo koje im

omogućava da u potpunosti razumiju Strategiju, rizični profil banke i njenu sklonost ka preuzimanju rizika. Kriteriji i postupak za utvrđivanje sistemski značajnih banaka utvrdit će se posebnim propisom.

- (5) Odbor za rizike, uspostavljen u skladu sa stavom (4) ovog člana, ima sljedeće zadatke:
- pruža stručnu pomoć i daje savjete nadzornom odboru i upravi banke u nadziranju, odnosno provođenju strategije preuzimanja rizika, pri čemu nadzorni odbor i uprava banke, u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima, zadržavaju sveukupnu odgovornost za rizike;
 - preispituje usklađenost cijena proizvoda, odnosno usluga banke koje nude klijentima sa poslovnim modelom banke i Strategijom, a u slučajevima da utvrde date cijene ne odražavaju rizike na odgovarajući način u skladu sa poslovnim modelom i strategijom preuzimanja rizika, predlažu plan za poboljšanje;
 - ne dovodeći u pitanje zadatke odbora za naknade, odbor za rizike ispituje uzimaju li poticaji predviđeni politikom naknada u obzir rizik, kapital, likvidnost i vjerojatnost, te vremenski raspored zarada, a kako bi pomogao uspostavljanju dobrih politika i praksi naknada konzistentnih sa preuzetim rizicima banke.
- (6) Nadzorni odbor banke koja ne predstavlja sistemski značajnu banku može zadatke odbora za rizike dodijeliti odboru za reviziju, pri čemu je dužan osigurati da članovi odbora za reviziju imaju znanja, vještine, stručnost i iskustvo koje se zahtijeva za izvršenje zadataka iz stava (5) ovog člana.
- (7) U okviru organizacionih zahtjeva, banka je dužna osigurati da izloženosti riziku (plasmani, ulaganje i sl.) mogu biti odobrene samo uz saglasnost ovlaštenih zaposlenika zaduženih za procjenu rizika, kao i utvrditi pravila za odobravanje izloženosti u slučajevima kada se osobe zadužene za ugovaranje transakcija i za procjenu rizika nisu usaglašene prilikom odlučivanja o odobrenju.
- (8) Banka ne može u okviru funkcije ugovaranja transakcija utvrđivati vrijednosna usklađenja za bilansne izloženosti, odnosno rezervisanja za rizične vanbilansne izloženosti.
- (9) Zahtjevi u procesu upravljanja rizicima odnose se minimalno na zahtjeve u pogledu:
- odobravanja izloženosti (plasmana, ulaganja i dr.);
 - praćenja izloženosti;
 - analize izloženosti;
 - postupanja sa problematičnim plasmanima, ulaganjima i drugim izloženostima;
 - sistem ranog otkrivanja povećanih rizika;
 - klasifikaciju plasmana, ulaganja i sl. prema stepenu rizičnosti istih.
- (10) Pored općih standarda utvrđenih u ovom članu, banka je dužna pridržavati se i posebnih standarda u upravljanju pojedinačnim rizicima propisanih ovom odlukom.

IX. POSEBNI STANDARDI U UPRAVLJANJU POJEDINAČNIM RIZICIMA

Član 23.

Standardi u upravljanju kreditnim rizikom

Banka je dužna osigurati da kreditni proces minimalno obuhvati sljedeće:

- odobravanje plasmana, pri čemu je prije odobravanja istog potrebno da adekvatno procijeni: kreditnu sposobnost dužnika, uključujući i nadoknadivost plasmana i instrument osiguranja plasmana (pravnu valjanost i vrijednost instrumenta), uzimajući u obzir propisane regulatorne zahtjeve koji se odnose na klasifikaciju rizičnih stavki bilansa i vanbilansa i kriterije koje je interno utvrdila, a koji su u skladu sa propisanim regulatornim zahtjevima;
- praćenje izloženosti, što uključuje procjenu kreditne sposobnosti dužnika, grupe povezanih lica sa dužnikom i kvaliteta instrumenta osiguranja potraživanja tokom trajanja pravnog

- odnosa na kojem je zasnovana predmetna izloženost, a u slučaju namjenskih plasmana i praćenje korištenja plasiranih sredstava u skladu sa odobrenom/ugovorenom namjenom, pri čemu je banka dužna usvojiti proceduru kojom se utvrđuje prikupljanje i praćenje svih relevantnih informacija koje mogu upućivati ili identifikovati povećanje rizičnosti plasmana i instrumenta osiguranja istog, kao i izvještavanje ovlaštenih zaposlenika uključenih u proces upravljanja kreditnim rizikom, kako bi se blagovremeno i adekvatno vršila procjena rizičnosti plasmana;
- c) uspostavljanje sistema za kontinuiranu analizu strukture, kvaliteta i trendova kreditnog portfolija, uključujući i rizike koji proizlaze iz koncentracija prisutnih u kreditnom portfoliju, a koja se odnose na pojedinačne dužnike, grupu povezanih lica, skup izloženosti koje povezuju zajednički faktori rizika (sektorska pripadnost, geografsko područje, isti ili slični povezani poslovi, zajednički projekti, primjena tehnika smanjenja kreditnog rizika, koncentracije na nivou cjelokupnog kreditnog portfolija), kao i metodologije za praćenje i umanjenje rizika, a što uključuje aktivno upravljanje diverzifikacijom kreditnog portfolija, određivanje limita koncentracije, tehnike smanjenja kreditnog rizika i dr.
 - d) postupanje sa problematičnim plasmanima, pri čemu je banka dužna definirati:
 - 1) kriterije povećanog stepena rizičnosti na osnovu kojih se plasman smatra problematičnim,
 - 2) kriterije za postupanje sa problematičnim plasmanima, koji trebaju biti predmet posebnog praćenja zbog povećanog stepena rizičnosti tih plasmana;
 - 3) stalnu i efikasnu funkciju odgovornu za praćenje i postupanje sa problematičnim plasmanima (neovisnu i odvojenu od funkcije ugovaranja transakcija);
 - 4) kriterije i postupak za ocjenu ekonomske opravdanosti restrukturiranja, reprogramiranja ili druge slične mjere i radnje na rješavanju problematičnih plasmana;
 - 5) poduzimanje pravnih radnji za aktiviranje i unovčavanje instrumenata osiguranja za problematične plasmane;
 - e) uspostavljanje sistema ranog otkrivanja povećanog kreditnog rizika, koji omogućava pravovremenu identifikaciju istog, definirajući pri tome odgovarajuće kvalitativne i kvantitativne pokazatelje za rano otkrivanje povećanog kreditnog rizika;
 - f) uspostavljanje odgovarajućeg procesa klasifikacije plasmana, uzimajući u obzir minimalno propisane regulatorne zahtjeve za klasifikaciju plasmana i rizičnih vanbilansnih stavki, pri čemu je banka dužna kontinuirano pratiti i preispitivati primjerenost procesa klasifikacije, te provoditi ispravke vrijednosti za bilansne stavke i rezervisanja za rizične vanbilansne stavke u skladu sa MRS/MSFI;
 - g) uspostavljanje adekvatnog nivoa, obima i načina kontrole i izvještavanja o kreditnom riziku za potrebe uprave, nadzornog odbora, supervizora i drugih zainteresiranih strana, uključujući i pravovremeno informisanje nadležnih o poštivanju utvrđenih limita kreditne izloženosti, kao i u slučajevima postojanja odstupanja od istih radi poduzimanja adekvatnih mjera;
 - h) uspostavljanje adekvatnog praćenja rizika koji su povezani sa kreditnom izloženošću banke, kao što su: valutno inducirani kreditni rizik, rezidualni rizik, migracijski rizik i dr., a koje je banka dužna uključiti u program testiranja otpornosti na stres za potrebe ICAAP-a.

Član 24.

Standardi u upravljanju tržišnim rizikom

- (1) Pored ispunjenja općih zahtjeva u pogledu organizacione razdvojenosti funkcija, banka je dužna osigurati i jasnu i dosljednu operativnu razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od pozadinske funkcije i od funkcije kontrole rizika, što podrazumijeva uspostavljanje odgovarajućih sigurnosnih i radnih procedura, prava pristupa informacionom sistemu, fizičku

razdvojenost navedenih funkcija i svih drugih aspekata kako bi se održala ta razdvojenost nespojivih funkcija.

- (2) U pogledu ugovaranja transakcija, banka je dužna osigurati minimalno da se:
- a) svi bitni elementi transakcije prethodno usaglase između ugovornih strana, prije zaključenja transakcije;
 - b) transakcije dogovaraju u skladu sa transparentnim tržišnim uslovima, te da se utvrde uslovi i procedura o slučajevima, odnosno prihvatljivim razlozima za odstupanja od tržišnih uslova, sa utvrđenom obavezom izvještavanja o istim;
 - c) poslovi ugovaranja trgovanja obavljaju isključivo unutar poslovnih prostorija banke;
 - d) internim aktom utvrde zaposlenici banke ovlašteni za ugovaranje transakcija, sa jasnim određenjima vrste i iznosa transakcije koju mogu ugovarati, načina ugovaranja, sistema izvještavanja o ugovorenim transakcijama i sl.;
 - e) u slučaju da se transakcije ugovaraju putem telefona, osigura snimanje svih telefonskih razgovora zaposlenika utvrđenih u skladu sa tačkom d) ovog stava;
 - f) za svaku ugovorenu transakciju osigura dokumentaciona osnova u printanom formatu, koja sadrži sve bitne elemente o ugovorenoj transakciji i sve druge relevantne informacije za ugovorenu transakciju, pri čemu potvrde o ugovorenoj transakciji i pripadajuća dokumentacija trebaju u najkraćem mogućem roku biti prosljeđene funkciji pozadinskih poslova. Detaljne obaveze banke u pogledu dokumentovanja ugovorenih transakcija i uključenja u dnevne pozicije knjige trgovanja će biti utvrđene posebnim podzakonskim aktom;
 - g) unos podataka od strane zaposlenika ovlaštenog za ugovaranje transakcija u informacijski sistem vrši isključivo pod vlastitom dodijeljenom identifikacijskom oznakom, pri čemu vrijeme njegovog unosa i identifikacijska oznaka moraju biti automatski generirani i arhivirani.
- (3) U pogledu evidentiranja i kontrole transakcija, banka je dužna minimalno osigurati da se:
- a) svaka ugovorena transakcija promptno i na odgovarajući način evidentira i bez odgode uključi u izvještaje banke o ugovorenim transakcijama;
 - b) osigura adekvatna, pravovremena i cjelovita dokumentovanost ugovorenih transakcija i provjere potvrda o ugovorenim transakcijama od druge ugovorne strane, kao i provođenje bez odgode postupka u slučaju da potvrda druge ugovorne strane nije primljena na vrijeme ili nije cjelovito popunjena, što je u djelokrugu rada funkcije pozadinskih poslova, odnosno podrške;
 - c) uspostavi redovna kontrola procesa ugovaranja transakcija, koja uključuje kontrolu: cjelovitosti dokumentacije i pravovremenog prosljeđivanja dokumentacije o ugovorenoj transakciji funkciji pozadinskih poslova, odnosno podrške; konzistentnosti podataka o ugovorenoj transakciji (na potvrdama o ugovorenoj transakciji, elektronskim sistemom trgovanja i ostalim izvorima); usklađenosti ugovorene transakcije sa tržišnim uslovima; eventualnih odstupanja od internih pravila trgovanja i konzistentnosti zapisa o transakciji funkcije ugovaranja transakcija i ostalih nezavisnih organizacionih jedinica.
- (4) U analizi izloženosti tržišnim rizicima, banka je dužna minimalno uzeti u obzir sljedeće:
- a) sve aktivnosti banke osjetljive na promjene tržišnih faktora, uzimajući u obzir i pozicije knjige trgovanja i knjige pozicija kojima se ne trguje;
 - b) razvoj i likvidnost relevantnih finansijskih tržišta, te volatilnost (promjenjivost) tržišnih cijena finansijskih instrumenata,
 - c) stvarne i projicirane neusklađenosti i otvorene pozicije koje proizlaze iz aktivnosti banke,
 - d) prisutne koncentracije rizika u knjizi trgovanja,
 - e) korelacije između tržišnih cijena različitih finansijskih instrumenata,

- f) korelacije sa drugim rizicima kojima je banka izložena, kao što su kreditni rizik i likvidnosni rizik i dr.,
 - g) postojanje složenih finansijskih instrumenata, ugrađenih opcija i sl.;
 - h) simulacije dobiti i kapitala u različitim scenarijima, uključujući kvantifikaciju najvećeg gubitka u ekstremnim tržišnim okolnostima.
- (5) U okviru analize izloženosti kamatnom riziku, uz elemente iz stava (4) ovog člana, banka je dužna obuhvatiti različite aspekte kamatnog rizika, uključujući minimalno rizik koji proizlazi iz:
- a) promjene krivulje prinosa i korelacije između različitih krivulja prinosa koje su relevantne za aktivnosti banke;
 - b) moguće izvršenje ugrađenih opcija koje se odnose na kamatnu stopu.
- (6) U analizu izloženosti valutnom riziku, uz elemente iz stava (4) ovog člana, banka je dužna uzeti u obzir minimalno sljedeće elemente:
- a) utjecaj nepovoljnih kretanja kursa na visinu otvorene devizne pozicije, i
 - b) promjene knjigovodstvene vrijednosti valutnih pozicija banke proizišle iz promjene kursa strane valute.
- (7) U okviru simulacije dobiti i kapitala iz stava (4) tačka h) ovog člana, banka je dužna redovno procjenjivati simulacije dobiti i kapitala u odnosu na njene stvarne rezultate. Simulacije se odnose na:
- a) kamatne i kamatno osjetljive prihode i rashode i ekonomsku vrijednost bilansnih i vanbilansnih stavki proizašlu iz različitih scenarija kretanja kamatnih stopa,
 - b) valutne i valutno osjetljive prihode i rashode i ekonomsku vrijednost bilansnih i vanbilansnih stavki proizašlu iz različitih scenarija kretanja kurseva, i
 - c) druge tržišne faktore i tržišno osjetljive prihode i rashode i ekonomsku vrijednost bilansnih i vanbilansnih stavki proizašlu iz različitih scenarija kretanja tržišta.
- (8) U pogledu knjige trgovanja, banka je dužna uspostaviti minimalno sljedeće:
- a) vrednovanje pozicija knjige trgovanja na dnevnoj osnovi;
 - b) identifikovanje eventualnih prekoračenja limita odmah po njihovom nastanku i na dnevnoj osnovi ažurne izvještaje o istim;
 - c) redovno praćenje volatilnosti cijena za pozicije knjige trgovanja;
 - d) redovno praćenje likvidnosti portfolija finansijske imovine banke, te relevantnih tržišta;
 - e) kontinuirano mjerenje i praćenje otvorenih pozicija, koje su podijeljene na promptne i forward pozicije, te pozicije u opcijama, uzimajući u obzir pojedinačne rizike koje proizlaze iz tih pozicija, te veličinu, dospijeeće i složenost pozicija;
 - f) ostale elemente, u skladu sa odredbama podzakonskih akata kojim se regulišu zahtjevi u pogledu knjige trgovanja;
- (9) Praćenje rizika koji proizlaze iz aktivnosti trgovanja obuhvata dnevno praćenje podataka o:
- a) pozicijama za trgovanje;
 - b) iskorištenosti i prekoračenjima limita; i
 - c) rezultatima trgovanja.
- (10) Navedeno u stavu (9) ovog člana podrazumijeva obavezu banke da uspostavi:
- a) sveobuhvatan (obuhvatiti svaku ugovorenu transakciju) i dosljedno primijenjen sistem limita za ograničavanje izloženosti mjerljivim tržišnim rizicima, pri čemu je dužna: uzeti u obzir nivo kapitala i prihoda, zasnovati strukturu limita na procjeni nivoa rizika i iznosu najvećih dopuštenih gubitaka, te osigurati redovan pregled i po potrebi ažuriranje limita u skladu sa rezultatima provedenih testiranja otpornosti na stres;
 - b) efikasan sistem praćenja iskorištenosti i prekoračenja uspostavljenih limita, koji uključuje kontrolu: usklađenosti ugovorenih transakcija sa uspostavljenim limitima, odobravanja

poslovnih transakcija koje prekoračuju uspostavljene limite, kontrolu sistema očitovanja o razlozima prekoračenja uspostavljenih limita, kao i sistem izvještavanja uprave banke o svim prekoračenjima uspostavljenih limita;

- c) praćenje podataka o ugovorenim transakcijama i limitima, uključujući pregled otvorenih pozicija po pojedinačnim vrstama transakcija, vrsti rizika, organizacionoj jedinici ili portfoliju, te pregled uspostavljenih limita, nivoa iskorištenosti i eventualnih prekoračenja na dnevnoj osnovi, tokom i na kraju radnog vremena;
- d) sistem za izvještavanje o rezultatima trgovanja, koji obuhvata pregled trenutnih i kumulativnih rezultata najmanje na mjesečnoj osnovi, razdvojeno po područjima trgovanja, kao i kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi.

Član 25.

Standardi u upravljanju operativnim rizikom

- (1) U procesu upravljanja rizicima banka je dužna, prilikom uspostavljanja sistema upravljanja operativnim rizikom, osigurati pristup zasnovan na činjenici da je operativni rizik svojstven svim aktivnostima zaposlenika, procesima, proizvodima i sistemima banke.
- (2) U smislu stava (1) ovog člana, uprava banke dužna je osigurati da u proces upravljanja operativnim rizikom budu uključeni svi relevantni organizacioni nivoi i segmenti upravljanja bankom.
- (3) Za potrebe upravljanja operativnim rizikom, banka je dužna odrediti:
 - a) principe za utvrđivanje i klasificiranje događaja, odnosno izvora operativnog rizika;
 - b) šta je za banku značajni operativni rizik, te donju granicu sakupljanja podataka o gubicima zbog operativnog rizika;
 - c) poslovne promjene, uključujući i nove proizvode i procese, posebne projekte, eksternalizirane aktivnosti i sl. kojima su svojstveni značajni operativni rizici, kao i operativne rizike koji su sadržani u postojećim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima;
 - d) postupak mjerenja, odnosno procjenjivanja izloženosti identifikovanom operativnom riziku, uzimajući u obzir sve relevantne interne i eksterne faktore, obuhvat operativnog rizika, odnosno događaja koji su rezultirali gubicima, kao i operativni rizik kojem je banka izložena, ali nije rezultirao gubicima za banku;
 - e) postupak mjerenja, odnosno procjenjivanja izloženosti identifikovanom operativnom riziku, uzimajući u obzir mogućnost, odnosno učestalost ostvarivanja rizika, kao i potencijalni efekat za banku.
- (4) Sa ciljem primjerenog upravljanja operativnim rizikom, banka je dužna da, u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, osigura adekvatno upravljanje:
 - a) informacionim sistemom i rizicima informacionog sistema;
 - b) rizicima koji proizlaze iz eksternalizacije;
 - c) pravnim rizikom;
 - d) kontinuitetom poslovanja;
 - e) sistemom za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti; i
 - f) drugim relevantnim sistemima u banci.
- (5) Banka je dužna uspostaviti, odnosno primijeniti:
 - (a) detaljnu i promptnu analizu značajnijih gubitaka zbog operativnog rizika, odgovarajuće mjere sa ciljem smanjenja i/ili ograničavanja posljedice događaja i izvještavanje uprave banke, kao i drugih nadležnih organa, te relevantnih institucija;
 - (b) redovno praćenje i izvještavanje o izloženostima operativnom riziku, koje obuhvata minimalno informacije o vrsti gubitka ili rizika, uzrocima i izvorima događaja, odnosno

rizika, obuhvatu, odnosno značajnosti događaja ili rizika i mjerama radi smanjenja, odnosno ograničavanja posljedica događaja;

- (c) adekvatno planiranje kontinuiteta poslovanja kojim se osigurava kontinuitet poslovanja banke, odnosno pravovremeno ponovno uspostavljanje poslovnih aktivnosti, procesa, sistema i nivoa usluge, kao i ograničavanje gubitaka za banku u slučajevima znatnijeg narušavanja ili prekida poslovanja banke;
- (d) redovnu analizu i revidiranje planova kontinuiteta poslovanja, u skladu sa poslovnim promjenama koje se odnose na proizvode, aktivnosti, procese i sisteme u banci, promjene u okruženju, poslovnoj strategiji i ciljevima banke i sl., testiranje plana kontinuiteta poslovanja i adekvatno dokumentovanje rezultata testiranja, kao i izvještavanje relevantnih nivoa upravljanja bankom o svim relevantnim činjenicama koje se odnose na plan kontinuiteta poslovanja, njegovo testiranje i sl., uključujući i izvještavanje uprave i nadzornog odbora banke, Agencije i drugih nadležnih institucija;
- (e) promptno izvještavanje Agencije u okolnostima koje zahtijevaju pokretanje plana kontinuiteta poslovanja, koje treba da obuhvati sve relevantne činjenice i okolnosti koje se na to odnose.

Član 26.

Standardi u upravljanju rizikom likvidnosti

- (1) Banka je dužna osigurati adekvatan sistem za upravljanje rizikom likvidnosti, koji osigurava:
 - a) ispunjavanje propisanog nivoa rezervi likvidnosti, propisanih kvantitativnih pokazatelja likvidnosti i drugih ograničenja;
 - b) ispunjavanje kvantitativnih zahtjeva za potrebe izvještavanja Agencije;
 - c) osiguranje stabilnosti i diverzifikaciju izvora finansiranja;
 - d) planove poslovanja banke u slučajevima krize likvidnosti, koji uključuju plan postupanja u kriznim situacijama i plan oporavka likvidnosti banke;
 - e) efikasno i pravovremeno rješavanje eventualnih kriza likvidnosti;
 - f) blagovremene i adekvatne postupke u slučajevima povećanog rizika likvidnosti;
 - g) redovno i sveobuhvatno provođenje stres testova, uključujući i redovno preispitivanje adekvatnosti i realnosti korištenih pretpostavki, kao i sveobuhvatno uključivanje stavki bilansa i vanbilansa banke.
- (2) Minimalni kvalitativni zahtjevi za upravljanje rizikom likvidnosti uključuju obavezu banke da:
 - a) donese i provodi primjerene strategije, politike, procedure, postupke i sisteme za upravljanje rizikom likvidnosti;
 - b) osigura organizacione zahtjeve u pogledu jasno utvrđenih odgovornosti organa upravljanja, organizacionih dijelova banke i zaposlenika u upravljanju rizikom likvidnosti;
 - c) odredi toleranciju izloženosti riziku likvidnosti u obliku nivoa izloženosti riziku likvidnosti koji je spreman preuzeti i koji joj mora omogućiti da upravlja likvidnošću u skladu sa propisanim regulatornim zahtjevima;
 - d) redovno provodi analizu likvidnosti, zbirno po svim valutama i pojedinačno po značajnim valutama, uključujući i analizu međusobne konvertibilnosti stranih valuta;
 - e) utvrdi limite za upravljanje rizikom likvidnosti, kao i limite za autorizaciju novčanih tokova iznad određenih limita, te sistem izvještavanja o istim, uključujući i izvještavanje o prekoračenjima limita, odnosno poduzimanju mjera u slučajevima prekoračenja;
 - f) uspostavi adekvatan sistem mjerenja i praćenja neto novčanih tokova;
 - g) utvrdi i primijeni metodologiju identifikovanja, mjerenja i praćenja izvora finansiranja, te osigura pristup izvorima finansiranja;

- h) uspostavi sistem za praćenje koncentracija izvora finansiranja;
- i) uspostavi metodologiju praćenja pretpostavki o ponašanju stavki imovine, obaveza i vanbilansnih stavki i pretpostavki o ostalim relevantnim okolnostima;
- j) uzme u obzir međudjelovanje rizika likvidnosti i ostalih rizika kojima je banka u svom poslovanju izložena, kao što su: kamatni rizik, kreditni rizik, operativni rizik, reputacioni rizik, pravni rizik i dr.;
- k) uspostavi mehanizam raspodjele pri internom određivanju cijena proizvoda, minimalno uključujući: utjecaj tržišnih uslova, odnosno direktnih troškova izvora finansiranja (trošak pribavljanja sredstava, bazna krivulja prinosa, cijena transakcije, razlika između kupovne i prodajne cijene transakcije, trošak fizičkog transfera gotovine i sl.); dostupnost izvora finansiranja; karakteristike pojedinih proizvoda sa aspekta likvidnosti (proizvodi sa neredovnim novčanim tokom, opcije prijevremenog razoročenja i sl.), kao i indirektno troškove finansiranja (trošak likvidnosne neusklađenosti, trošak rezervi likvidnosti, trošak dodatnog kolaterala i sl.);
- l) identifikuje i prati profesionalne učesnike na novčanom tržištu pri upravljanju rizikom likvidnosti i uključuje ih na odgovarajući način u izvještaje o likvidnosti;
- m) identifikuje sve relevantne faktore koji značajno utiču na rizik finansiranja likvidnosti, odnosno rizik tržišne likvidnosti, te analizira njihov utjecaj sa ciljem provođenja adekvatnih mjera u upravljanju rizikom likvidnosti.

Član 27.

Standardi u upravljanju rizikom države

- (1) Banka koja, u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, odobrava plasmane dužnicima sa sjedištem ili prebivalištem izvan države Bosne i Hercegovine dužna je imati primjerene politike i procedure za identifikaciju, mjerenje, praćenje i kontrolu rizika države u kojoj dužnik ima sjedište, odnosno prebivalište.
- (2) Praćenje rizika države treba uključivati procjenu vjerojatnosti neispunjavanja obaveza druge ugovorne strane sa sjedištem ili prebivalištem izvan države Bosne i Hercegovine koja proizlazi iz privrednih i političkih faktora koji su specifični za određenu državu, te procjenu provedivosti ugovora na osnovu kojeg je nastao pojedini plasman i mogućnosti unovčenja instrumenta osiguranja potraživanja prema zakonodavstvu pojedine države u određenom periodu.
- (3) U politikama iz stava (1) ovog člana banka je dužna utvrditi limite izloženosti riziku države pojedinačno prema državama porijekla dužnika, kao i prema regionalnoj osnovi i drugim kriterijima koji su relevantni za adekvatno upravljanje rizikom države. Banka je dužna osigurati periodičan pregled i po potrebi izmjenu utvrđenih limita, uz adekvatno dokumentovanje izvršene analize i razloga za izmjenu.
- (4) Banka je dužna uspostaviti i održavati odgovarajući nivo ispravki vrijednosti, odnosno rezervisanja na osnovu procjene očekivanih gubitaka po osnovu izloženosti riziku države, na način da će osnovicu za njihovo formiranje utvrditi umanjujući iznos izloženosti za iznos već formiran po osnovu izloženosti banke kreditnom riziku.
- (5) U vezi s postupanjem po stavu (4) ovog člana, banka je dužna dokumentovano obrazložiti utvrđeni nivo ispravki vrijednosti/rezervacija, pri čemu Agencija može zahtijevati od banke izdvajanje većeg nivoa za potencijalne gubitke po osnovu rizika države, ukoliko utvrdi da banka nije izdvojila potreban/dovoljan nivo ili ako ocijeni da upravljanje rizikom države nije adekvatno rizičnom profilu banke.

Član 28.

Standardi u upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi

- (1) U sistem upravljanja rizicima kojeg banka uspostavlja i provodi u skladu sa članom 4. ove odluke i uz ispunjenje općih standarda upravljanja rizicima u skladu sa članom 22. ove odluke, banka je dužna da na primjeren način, u skladu sa svojim rizičnim profilom, uspostavi i upravlja rizikom koji proizlazi iz potencijalnih promjena kamatnih stopa koje imaju efekt na aktivnosti banke u bankarskoj knjizi.
- (2) Na osnovu utvrđenih strateških određenja, banka je dužna donijeti i provoditi primjerene politike i postupke za upravljanje kamatnim rizikom koji proizlazi iz pozicija u bankarskoj knjizi, a koji trebaju biti jasno i razumljivo definirani u politikama, procedurama i ostalim internim aktima banke, čime će se osigurati njihova adekvatna primjena, sa ciljem efikasnog upravljanja ovim rizikom.
- (3) Pored općih zahtjeva u pogledu uspostavljanja adekvatne organizacione strukture sa tačno utvrđenim, jasnim i razgraničenim linijama ovlaštenja i odgovornosti, koja omogućava osiguravanje nezavisnosti funkcija upravljanja kamatnim rizikom u odnosu na funkcije preuzimanja kamatonosnih pozicija u bankarskoj knjizi, banka je dužna osigurati i potrebne tehničke uslove za upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, uključujući i adekvatan i kompletan sistem mjerenja kamatnog rizika u bankarskoj knjizi koji obuhvata sve značajne izvore kamatnog rizika, kao i ključne pretpostavke vezano uz unaprijed plaćene kredite, te ponašanje depozita bez ugovorenog roka dospijeca, u skladu sa podzakonskim propisom kojim se reguliše upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi.
- (4) Nadzorni odbor i uprava banke, u skladu sa propisanim odgovornostima u procesu upravljanja rizicima iz člana 7. ove odluke, propisuju učestalost mjerenja kamatnog rizika u bankarskoj knjizi, odnosno ulazne podatke sistema koji će na odgovarajući način reflektovati utjecaj na promjenu ekonomske vrijednosti banke, kao i ključne pretpostavke sistema upravljanja kamatnim rizikom koje moraju biti oprezne, primjerene, dokumentovane i stabilne tokom vremena. Također, dužni su osigurati efikasan sistem internih kontrola u procesu upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi.

Član 29.

Standardi u upravljanju rizikom prekomjerne finansijske poluge

- (1) Banka je dužna donijeti i provoditi primjerene politike i postupke za upravljanje rizikom prekomjerne finansijske poluge, na osnovu utvrđenih pokazatelja rizika prekomjerne finansijske poluge, koji uključuju omjer finansijske poluge i neusklađenost između imovine i obaveza banke.
- (2) Banka je dužna sa oprezom tretirati rizik prekomjerne finansijske poluge, uzimajući u obzir potencijalno povećanje rizika prekomjerne finansijske poluge zbog smanjenja regulatornog kapitala banke uslijed očekivanih ili realiziranih gubitaka, u skladu sa računovodstvenim pravilima. U tu svrhu, banka mora biti u mogućnosti podnijeti širok obuhvat različitih stresnih događaja s obzirom na rizik prekomjerne finansijske poluge.

Član 30.

Standardi u upravljanju koncentracijskim rizikom

- (1) Banka je dužna uspostaviti primjerene politike, procedure i postupke za upravljanje koncentracijskim rizikom koji proizlaze iz direktne ili indirektno izloženosti banke prema svakoj drugoj ugovornoj strani, grupi povezanih ugovornih strana i druge ugovorne strane iz istog privrednog sektora, iste geografske regije, iste poslovne djelatnosti ili djelatnosti povezane sa istom robom ili uslugom, primjene istih tehnika smanjenja kreditnog rizika, uključujući posebno

rizike povezane sa indirektnim izloženostima, kao što je isti (jedan) pružalac kreditne zaštite i dr.
(2) U okviru politika, procedura i postupaka za upravljanje koncentracijskim rizikom, banka je dužna uspostaviti odgovarajuće interne limite za izloženosti iz stava (1) ovog člana, te redovno razmatrati adekvatnost istih i po potrebi izvršiti prilagođavanje tih limita.

Član 31.

Standardi u upravljanju ostalim rizicima u poslovanju banke

Banka je dužna donijeti i provoditi primjerene politike i postupke upravljanja strateškim, reputacionim, poslovnim rizikom, rizikom profitabilnosti, rizikom ulaganja, rizikom kapitala i ostalim rizicima kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svojem poslovanju.

X. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 32.

Stupanje na snagu

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenim novinama Federacije BiH”.

Broj: U.O.-08-05/17
Sarajevo, 13.10.2017. godine

PREDSJEDNICA
UPRAVNOG ODBORA

mr. sc. Ljerka Marić, dipl.ecc., s.r.